14. మున్నా

'అమ్మా' – అరిచిందో, అరిచానని అనుకుందోకాని గాఢమైన నిద్రలోంచి మెలకువ వచ్చేసింది సుశీలకి.

కుడి పక్కలో సన్నని నొప్పి, కళ్లు విప్పిచూస్తే కుడికాలు తనమీద వేసి, కుడిచేతిని తన మెడ చుట్టూవేసి హత్తుకుంటూ, ఎడమ మోకాలితో తన పక్కలో పొడుస్తూ మున్నా. బెడ్‌లైటు వెల్తుర్లో దట్టమైన కనురెప్పల నీడ పాలబుగ్గల మీద తురాయిపూల జాడలా.

మెలకువొస్తే ఇంక నిద్ర పట్టదుతనకి, రాబోయిన కోపం కాస్తా జాలిగా... ఆ వెంటనే దుఃఖంగా మారి కళ్లు వర్షిస్తూ... ఎర్రని పెదవుల్లో చిన్నిమూతి – ఎంత ముద్దొస్తున్నాడు వీడు! తలను దగ్గరకి హత్తుకుని ముద్దులు కురిపించింది.

అమ్మా నాన్నా ఉండీ లేనట్టు బతుకుతున్న వాణ్ణి చూస్తూంటే సుశీల గొంతులోకి దుఃఖం ఎగదన్నుకొస్తోంది. అల్లరల్లరిగా పెంకితనం గారాబం కలబోసి మిన్నూమన్నూ ఏకం చేసే మున్నా జాలిగా బేలగా ఎంత నెమ్మదైపోయాడు!

పొద్దున్నే పనుల తొందరా, బడికెళ్లే హడావుడిలో మరచిపోయినా రాత్రవుతూనే వాడు "అమ్మేది? అమ్మెప్పుడొత్తుంది? నాన్నరాడం లేదేం?" అని క్రమం తప్పకుండా అడిగే ప్రశ్నలు సుశీల గుండెను పిండి చేస్తున్నాయి.

ఓ ఆదివారం లిటిల్ సోల్జర్స్ సినిమా చూస్తూ సుశీల మెడను వాటేసుకుని "అమ్మమ్మా, మా అమ్మా నాన్నా నన్నిక్కడెందుకొదిలేసేరు, ఈ సినిమాలో లాగే చచ్చిపోయారా" అంటూ భోరుమని ఏడుపుమొదలుపెట్టేడు, సుశీల గుండె చెరువైంది.

మడత కుర్చీలో పడుకుని టి.వి. చూస్తున్న మున్నా తాతగారు ఓక్షణం బిత్తరపోయి చెమర్చిన కళ్లమీద తువాలు కప్పుకున్నారు.

"విడిపోడానికి వాళ్లకారణాలు వాళ్లకుంటాయి, తన బతుకు తనిష్టం" అంటూ కూతుర్ని సమర్థించిన ఆయనకి ఆచరణలో అదెంత బాధను కలిగించే విషయమో

ఇప్పుడిప్పుడే అర్ధమౌతోంది. రజని, సూర్యం ఎవళ్ల పట్టుదలలు వాళ్లు నిలబెట్టుకుంటున్నారేగాని ముక్కు పచ్చలారని పసివాణ్ణి గురించి ఆలోచించడం లేదు.

మొదట్లోనే సుశీల నచ్చచెప్పబోతే "అమ్మా, ఆ మూర్ఖుడితో కలిసి ఉండడం నా వల్లకాదు, నువ్వింక ఈ పాత చింతకాయ పచ్చడి భావాల్ని విడిచి పెట్టెయ్యాలి" అంది రజని.

ఏడాదిన్నర క్రితం, అప్పటికి మున్నాకి మాటలు పూర్తిగా పలకడం కూడా రాలేదు. మొదట్లో ఎప్పట్లాగే ఏపండక్కో అమ్మమ్మ ఇంటికొచ్చేం కాబోలనుకుని ఆనందంగానే ఉండేవాడు. వాళ్లమ్మ తనని అమ్మమ్మ ఇంట్లో వదిలేసి ఊరెళ్లిపోయి సెలవురోజున ఎప్పుడోతనని చూడ్డానికొస్తోందని క్రమంగా గ్రహించాడు. వాళ్లమ్మ వెళ్తూంటే ఆపకుండా చిందులు తొక్కి ఏడ్చేవాడు.

బాల్యంలో అమ్మానాన్నల్ని వదిలి ఉండడం ఎంతకష్టమో, అది చిన్ని గుండెను ఎంతగా తూట్లుపొడుస్తుందో సుశీలకు తెలుసు. తన వెనక తమ్ముళ్లు చెల్లెళ్లు పుట్టేక్రమంలో సుశీల అమ్మమ్మ గారింట్లో కొన్నేళ్లు, మేనమామ ఇంట్లో కొన్నేళ్లు పెరిగింది. అమ్మానాన్న కసిరినా, ఓదెబ్బ కొట్టినా కలగని బాధ పరాయింట్లో ఎలా కలుగుతుందో, తన ఇంట్లో తన వాళ్లతో కలిసి ఉండాలని ఎంత గుబులుగా ఉంటుందో ఆమెకు తెలుసు.

"ఇదేం పరాయి ఇల్లా, నాన్నగారికీ నీకూ మున్నా అంటే ఇష్టమే కదా! ఇదివరకంతా గారాబం చెయ్యడం కాదు, నిజమైన ప్రేమంటూ ఉంటే ఇప్పుడు చూపించండి వాడిమీద" అంది రజని.

రజనికి అర్థం అయ్యేలా చెప్పడం సుశీల వల్లకాలేదు. "మీ వల్లకాదంటే చెప్పండి, ఏదో ఓ రెసిడెన్షియల్లో పడేస్తాను" అంటుంది. తన చికాకు తనది.

"మున్నా, నీకు అమ్మంటే ఇష్టమా నాన్నంటే ఇష్టమా"

"నాకు అమ్మంతే ఇస్తం, నాన్నంతే ఇస్తం"

"నువ్వు అమ్మదగ్గరుంటావా, నాన్నదగ్గరుంటావా?"

"అమ్మనాన్న దగ్గరుంతా"

"నేనన్నా, తాతగారన్నా ఇష్టంలేదా?"

"కుంచెముంది"

"మా దగ్గరుంటావా"

"ఊహూ, మా ఇంతికెల్లిపోతా" – సరదా కోసం అడిగే ఇలాంటి ప్రశ్నలకి మున్నా

జవాబులు తరచుగా సుశీల కళ్లని నీటి చెలమలుగా మారుస్తున్నాయి. ఆమధ్య జ్వరం వస్తే ఒకటే కలవరింతలు - అమ్మా నాన్నా అంటూ.

సూర్యం పరాయి వాడేంకాదు. రజనికి మేనత్తకొడుకు. అప్పుడు - పెళ్లికి ముందు 'మేనరికం వద్దు' అంటే పట్టుపట్టి అతన్నే చేసుకుంది. ఇప్పుడు పట్టుదలల్లో ఇద్దరూ ఏంతీసిపోవడం లేదు.

రజని వచ్చేసాక ఏడాదిపాటు సూర్యం మున్నాని చూడ్డానికి కూడా రాలేదు. డైవోర్స్ కోసం లాయర్ నోటీసు ఇప్పించి అప్పుడు వచ్చాడు, మున్నా ఒక్కపరుగున వెళ్లి అతన్ని హత్తుకుపోయాడు. చాక్లెట్లు, ఆటవస్తువులు ఏవో ఇచ్చి కాస్సేపు ఆడించి వదిలేసి వెళ్లిపోయాడు. మున్నా గుక్కతిప్పుకోకుండా ఏడ్చాడు. అతను వెనక్కి కూడా తిరిగి చూడలేదు. తర్వాత ఆ విషయం తెలిసి రజని కోపంతో మండిపడింది. 'నా కొడుకుని నేను పెంచుకోలేననుకుంటున్నాడా ఆ ఫూల్' అంటూ అతను తెచ్చిన ఆటవస్తువులన్నీ విసిరేసింది. మున్నాని చూసి సుశీల కళ్లొత్తుకుంటూంటే' అమ్మకి ఏడవడానికో కొత్త విషయం దొరికింది ఎంచక్కా' అంది రజని నవ్వుతూ. సుశీల బిత్తరపోయింది.

అవును, తనెందుకింతగా దుఃఖపడుతోంది? వాళ్లిద్దరి మధ్యలో మున్నా ఉండి ఉండకపోతే తనసీ విషయం ఇంతగా బాధించేది కాదేమో! తన కన్నీరు ఎగతాళికి గురి కావడం రంపపుకోతలాగా అన్పించింది. ఎవరి బతుకులు వాళ్లవి అనుకోగలిగితే ఈ దుఃఖాలూ గుండెకోతలూ ఉండవు కదా! మానసిక వేదన క్రమంగా సుశీల శరీరాన్ని నిస్సత్తువకి గురిచేస్తోంది. మున్నాకి స్నానం చేయించి, యూనిఫాం ఇస్త్రీ చేసి వేసి, టిఫిను తినిపించి, బాక్సు కట్టి స్కూలు బస్సు ఎక్కించి వచ్చేసరికి ప్రాణం సొమ్మసిల్లి నట్టవుతోంది. తన పిల్లలు చిన్నవాళ్లుగా ఉండగా చేసినప్పటి హుషారు కొనితెచ్చుకుందామన్నా రావడంలేదు. తను నిజంగానే అమ్మమ్మ అయిపోయింది. క్రమంగా కీళ్ల నొప్పులు, హైబి.పి. శరీరంలో చోటు చేసుకుంటున్నాయి. తనకెంతో ఇష్టమైన హాబీ పుస్తకాలు చదవడం. ఈమధ్యకాలంలో ఒక్క పుస్తకాన్నీ ముట్టుకున్న పాపానపోలేదు.

ఏవిషయమూ తొందరగా తేల్చుకుంటే సూర్యం మళ్లీ పెళ్లిచేసుకోవాలను కుంటున్నాడని కబురొచ్చింది. ఆరోజు అందరూ ఫైనల్‌గా మాటలకు కూర్చోవాలనుకున్నారు. సూర్యం వాళ్లమ్మానాన్నల్తో వచ్చాడు. ముందు రోజే రజని సెలవు పెట్టి వచ్చింది. ఇదంతా వినకూడదని మున్నాని ఎప్పట్లాగే స్కూలుకి పంపించేసింది సుశీల.

ఉదయం నుంచి వంటింటి పనిలో నలిగిపోతూ, హాల్లోంచి విన్పిస్తున్న మాటలకి రకరకాల ఉద్వేగాలకి లోనవుతోంది సుశీల.

"డైవోర్స్‌కి అప్లై చేసాడుగా, రానివ్వండి చూద్దాం" రజని ఉక్రోషంతో, గొంతులో దుఃఖంతో. తల్లిగా, స్త్రీగా రజని బాధ, బంధాన్ని తెంచుకోలేకపోవడం సుశీలకి అర్థమౌతోంది.

అవతలావిడ అత్తగారాయె, దానికితోడు ఆడపిల్లల్ని కనని తల్లి.

"లేకపోతే మగోడు ఎన్నాళ్లాగుతాడే" అంటోంది.

"అవును ఆగడు, పెళ్లాం దగ్గరుండగానే ఆగడు"

"మగోడు వెయ్యి తిరుగుళ్లు తిరుగుతాడు, చూసీ చూడనట్టూరుకోవాల. అందుకోసం కాపరాల్ని కూల్చుకుంటామా?"

"నువ్వు ఆడదానివై ఉండి మగోడు మగోడని వంతపాడక, నాకు చిర్రెత్తుకొస్తుంది. ఇదిగో ఇలాంటి స్టుపిడిటీతోనే కొడుకునలాగ తయారు చేసేవు"

"నువ్వు మాత్రం ఏం తక్కువ తిన్నావ్, నీ కొలీగ్స్‌తో వికవికలూ పకపకలూ నాకు తెలీవనుకున్నావా" – అందుకున్నాడు సూర్యం.

"షటప్ యువర్ మౌత్, అత్తమ్మా, నీకొడుకుని ముందు నోరు మూసుకోమని చెప్పు. లేకపోతే ఏం చేస్తానో నాకే తెలీదు' అవమానంతో కోపం పట్టలేక అరుస్తోంది రజని.

"చూసేరా చూసేరా ఎంత పొగరోదానికి"

"మాటలు జాగ్రత్తగా రానీ"

"ఈ ఉక్రోషమేనే తల్లీ నీ కొంప ముంచబోతూ ఉంది" – అత్త

"ఏంటి మునిగేది, అయ్‌డోంట్‌కేర్" రజని మాట్లాడుతున్న ఆ మాటలన్నీ పై పై బింకం కోసమేనని సుశీలకు తెలుసు. అంతా నిద్రపోతూన్న అర్ధరాత్రి వేళ రజని కుమిలికుమిలి ఏడవడం సుశీల చూసింది. చిన్నతనం నుంచీ రజనికి కోపం, ఉక్రోషం ఎక్కువే. పిలిస్తే పలికేలా ముక్కుమీదే ఉంటాయి. ఇంట్లో అందరూ సరిపెట్టుకుని పోతూ ఉండేవారు. అత్తింట్లో అలా ఎవరు సరిపెట్టుకుంటారు? అటు సూర్యానికీ మంకుతనం ఎక్కువ.

అట్నుంచీ ఇట్నుంచీ తండ్రులిద్దరూ నిమ్మకు నీరెత్తినట్టు మౌనంగా కూర్చున్నారు.

రజని, అతనూ తిరిగి మళ్లీ మొదటికొచ్చారు. అందరూ కూర్చుని మాట్లాడి ఇద్దరూ రాజీ పడేలా చేస్తారనుకుంటే ఆ సూచనలేమీ కన్పించడంలేదు. తడిసిన గడ్డివాముకి

నిప్పంటుకున్నట్టు లోపల లోపల్నుంచీ పొగ రాజుకుపోతోంది. రజని, సూర్యం ఎప్పటెప్పటి మాటల్నో ఎత్తిపొడుచుకుంటూ మంటల్లో ఆజ్యం పోసుకుంటున్నారు.

మున్నా స్కూలు నుంచి వచ్చేడు. చాన్నాళ్లకి అమ్మనీ నాన్ననీ ఒక్కచోట చూసి ఆనందం పట్టలేక నవ్వబోయి, అంత కోపంలో చూసి భయపడ్డాడో ఏమో మౌనంగా నిల్చుండిపోయాడు. బిక్కుబిక్కుమని ఇద్దర్నీ మార్చి మార్చి చూస్తున్నాడు. వాళ్ల నాన్నమ్మ పిల్చి మున్నాని ఒళ్లో కూర్చోబెట్టుకుంది.

"మా అమ్మకి ఓపిక లేదని కానీ లేకపోతే నా కొడుకుని నీ దగ్గరుంచాల్సిన అవసరం లేదు" అంటున్నాడు సూర్యం", మీ అమ్మకు లేని ఓపిక మా అమ్మకుందా" అనలేదు రజని.

"మరే, ఎక్కడుంటే ఏం, వాడు మన రక్తంలో రక్తం. నాన్నా, నువ్వెక్కడ పెరిగినా పెద్దయ్యాక మనింటిపేరు నిలపవలసిన వాడివేరా" అంటోంది మున్నా నాన్నమ్మ.

"ఆహా... అలాంటి ఆశలేంపెట్టుకోకండి. వాడిని కన్నతల్లిని, వాడెప్పుడూ నాకే చెందుతాడు, నాకొడుకుని నా ఇష్టం వచ్చినట్టు పెంచుకుంటాను. మధ్యలో మీ ప్రమేయాలేం అక్కర్లేదు" - రజని.

"ఆ, పెంచేస్తావు, రోజంతా ఉజ్జోగం ఎలగబెడుతూ పిల్లోణ్ని కూడా పెంచేస్తావు" - అత్త ఈసడింపు.

"నాకు తీరిక లేకపోతే ఏమైంది, మా అమ్మ ఉందికదా! మా అమ్మకి వాడంటే ప్రాణం, ఎలాగూ ఇక్కడ అలవాటయ్యాడు, ఇక్కడే అమ్మమ్మ ఇంట్లో పెరుగుతాడు వాడు".

పెరగాల్సిన మున్నానీ, పెంచాల్సిన సుశీలనీ ఎవరూ అభిప్రాయం అడగడం లేదు.

అమ్మానాన్నా ఉండగానే పిల్లలు అమ్మమ్మల దగ్గరా, ఆంటీల దగ్గరా ఇంకా ఘోరంగా హాస్టల్ మేట్రన్స్ దగ్గరా పెరగడం ఎంత జాలిగొలిపే విషయం!

సుశీల ఓ నిర్ణయానికి వచ్చి అందరూ కూర్చున్న హాల్లోకి వచ్చింది.

"నేను మున్నాని పెంచబోవడం లేదు"

"అమ్మా" అంది రజని ఊహించని పరిణామానికి ఉలిక్కిపడుతూ.

"అవును రజనీ, మిమ్మల్ని కన్నప్పటి నుంచీ నాకు విశ్రాంతి అనేదే లేదు తెలుసా! మిమ్మల్ని పెంచి పెద్దచేసి, మీ చదువు సంధ్యలకి దోహదపడి, పెళ్లిళ్లు చేసి, పురుళ్లూ పుణ్యాలూ చేసేసరికి నా ఓపిక అడుగంటింది. ఉద్యోగానికి వెళ్లలేదన్న మాటేగాని ఇంటి చాకిరీ నా ఎముకల్ని శిథిలం చేసింది. రేపు నీ కొడుకుతో బాటు అక్కతన పిల్లలిద్దర్నీ పెంచమంటుంది. తిరిగి ఇప్పుడు పిల్లల పెంపకంతో జీవితాన్ని మళ్లీ ప్రారంభించాలంటే

నాపల్లకాదు. మీనాన్నగారికి గడియ గడియకీ కాఫీలందించి, ఆయన కోరుకున్న రుచులన్నీ వండివార్చి పెట్టేసరికే నా ప్రాణం చాలొస్తోంది. కొన్ని రోజుల పాటు లేవకుండా నిద్రపోవాలన్నంత అలసటగా ఉంది నాకిప్పుడు. నా బాధ్యతలు నిర్వహించడం పూర్తైంది. మీ బాధ్యతల నుంచి మీరు పలాయనం కాకండి".

ఎదుటి వాళ్ల మొహాలు చూసి, తనెంత ఆవేశంగా మాట్లాడిందో గ్రహించుకుని కొంచెం ఇబ్బంది పడింది సుశీల. అందుకే అందర్నీ డైవర్ట్ చెయ్యాలని "మున్నా, నువ్వెక్కడుంటావే" అని మురిపెంగా మున్నాని అడిగింది.

మున్నావాళ్ల నాన్నమ్మ ఒడిలోంచి లేచి వాళ్లనాన్న చెయ్యిపట్టుకుని వాళ్లమ్మ కూర్చున్న చోటికి తీసుకొచ్చాడు. "నేను అమ్మదగ్గలా నాన్న దగ్గలా ఉంటా, నాకు అమ్మాకావాలి, నాన్నా కావాలి, మేం ముగ్గులం ఒకే ఇంట్లో ఉంటాం" అన్నాడు ఎవరో పాఠం నేర్పించినట్టు.

రజని కళ్లెత్తి సూర్యాన్ని చూసింది. సూర్యం చూపులు రజని చూపుల్తో కలిసాయి. క్రమంగా ఇద్దరి కళ్లల్లోంచి ఆవేశకావేషాలు నిష్క్రమించాయి.

(17-6-1999 ఆంధ్రప్రభ వీక్లీ)